

48e jaargang
Lente 2024

1

Natuurlijkerwijze

Foto: Wim Geelhoed; Gele helmblom

Beleef de natuur

ivn natuur
educatie
Barneveld

Inhoud

<i>Inhoud</i>	2
<i>Van de voorzitter</i>	3
<i>Over contributies en donaties</i>	3
<i>Oproep vrijwilligers Natuurtuin Mevrouws Hofje</i>	4
<i>Activiteiten 2024 - IVN Barneveld</i>	5
<i>Verslag excursie wisenten op Radio Kootwijk</i>	6
<i>Verslag snertwandeling IVN Barneveld, 30-12-2023</i>	8
<i>Nieuwjaarswandeling</i>	9
<i>Toestemming Gebiedseigenaar</i>	11
<i>Werkochtend Natuurbeheer IVN Barneveld</i>	12
<i>Knoppen</i>	14
<i>Lijsters</i>	15
<i>Vogelen Tusschenwater op 20 april</i>	17
<i>Adresgegevens</i>	19

Van de voorzitter

Beste leden,

Hier zit ik dan te schrijven in een mooi zonnetje. Voor dat we het wisten heeft het voorjaar het al weer overgenomen van de winter. 's Ochtends wakker worden en horen dat de vogels al flink aan het werk zijn geslagen. Naar buiten kijken en zien hoe ze elkaar het hof maken en op zoek gaan nestelplekken. Planten, bomen en struiken laten het eerste groen zien. Ik besef me terdege dat het wel heel vroeg is en een teken dat het klimaat verandert. Zeker omdat er in het nieuws over bericht wordt.

Maar het is ook lekker, het activeert, geeft weer energie om erop uit te trekken. En is dat nu net waar wij als IVN goed in zijn. Een winterwandeling kan prachtig zijn, maar je het ontluikende groen in begeven is heerlijk.

De handschoen wordt al opgepakt door leden in de vereniging. De activiteitencommissie laat zich volop voeden om weer mooie excursies en activiteiten op te gaan zetten. De werkgroepen zijn hun programma's aan het plannen. Mocht je

zelf ideeën hebben of je in willen zetten, neem dan zeker contact met ons op. Onze vereniging is voor en door leden.

Dit alles betekent niet dat we in winterslaap waren. De kindernatuurclub liep door, het scholingsprogramma voor het basisonderwijs is weer opgezet en in gang gezet en er zijn maandelijkse ontmoetingsavonden voor gidsen geweest met inspirerende onderwerpen.

Kortom, laat de lente maar komen, ik heb er zin in.

*Hartelijke groet, namens het bestuur,
André van de Burgwal, voorzitter*

Over contributies en donaties

Wat vliegt de tijd en we zitten inmiddels alweer aan het einde van het eerste kwartaal. Ook op financieel gebied is er veel gebeurd voor IVN Barneveld. Zo is het eindelijk gelukt om de inning van de contributie miv dit jaar door IVN Landelijk te laten verzorgen. Voor een deel zal dit met een automatische incasso gaan en voor de leden die geen machtiging hebben afgegeven zal er een digitale factuur naar hun email adres gestuurd worden. Inning van de contributie zal voor beide groepen geschieden per de datum dat het lidmaatschap is ingegaan.

Bij dit soort grote veranderingen kunnen er ondanks alle voorbereidingen helaas nog zaken misgaan. Zo bleek in de eerste maanden al dat er een aantal leden zelf nog een automatische afschrijving voor de contributie IVN Barneveld hadden. Om te voorkomen dat er dubbel contributie werd afgeschreven hebben we dat meteen hersteld. Mocht er nou volgens u toch nog iets niet goed gaan m.b.t. de inning van de contributie neem dan svp contact op met onze penningmeester.

Een aantal donateurs heeft meteen al in het eerste kwartaal hun jaarlijkse donatie overgemaakt aan IVN Barneveld. Daarvoor wederom onze grote dank. Een mooie vereniging als de onze draait nu eenmaal op de tomeloze inzet van heel veel vrijwilligers en op de inkomsten uit subsidies, contributies en donaties.

Donateurs die dit jaar nog geen donatie hebben overgemaakt willen wij hierbij verzoeken om hun bijdrage over te maken naar onze rekening NL71RABO0385561652 t.n.v. IVN Barneveld o/v Donatie 2024. Uw hulp is essentieel om onze mooie vereniging te laten bestaan.

Hartelijke groeten, Hans Uittenhout

Oproep vrijwilligers Natuurtuin Mevrouw's Hofje

Onze vereniging telt diverse werkgroepen.

Een daarvan is de werkgroep Natuurtuin Mevrouw's Hofje, waarvan Cees Klomp de coördinator is.

Deze natuurtuin bestaat uit een kruidentuin, en je treft er ook inheemse en gecultiveerde (vlinder-) planten aan.

Ook tref je er een muurtje aan, dat begroeid is met diverse planten. De natuurtuin wordt onderhouden d.m.v. planten, wieden, snoeien, etc. Dit wordt gedaan door 4 enthousiaste vrijwilligers vanuit de werkgroep.

Cees geeft aan dat de werkgroep wel wat meer vrijwilligers kan gebruiken. Wil je meer weten over de werkgroep en lijkt het je leuk om 1 woensdagochtend in de week mee te helpen? Neem dan contact op met Cees (tel.: 06 4032 3795) en neem een kijkje op onze website.

Activiteiten 2024 - IVN Barneveld

Wandelingen en Excursies

Zaterdag 30 maart 2024 - Voorjaarswandeling 't Sol

Tijdstip: 14.00 uur tot 15:30, Parkeerplaats kruispunt Koesteeg-Meervelderweg-Ouwendorperweg, ongeveer een kilometer ten oosten van het dorp Garderen. Aanmelden van tevoren via: gemdrijf@outlook.com

Zaterdag 20 april 2024 - Voorjaarswandeling het Paradijs

Tijdstip: 14.00 uur tot 15:30, Parkeerplaats GLK aan de Kallenbroekerweg
Aanmelden van tevoren via: gemdrijf@outlook.com

Maandelijks kennis- en ontmoetingsavonden

Tijdstip: 19.30 uur, locatie: IVN Natuureducatief Centrum Schaffelaar Erf

Dinsdag 30 april - Wildplukken - Ruth Zaal

Welke planten kunnen we eten en hoe kunnen we deze gebruiken? Ruth vertelt ons hier dan meer over - wellicht in de buitenlucht tijdens een korte wandeling.

Donderdag 30 mei - Van landbouwgrond naar natuur - Johan van Dijk

Landbouwgronden die binnen het Natuur Netwerk Nederland liggen, kunnen met subsidie worden omgevormd naar natuur. Johan werkt bij het team Natuur van de Provincie Utrecht en heeft hier als medewerker beleidsuitvoering jarenlang ervaring mee. We gaan horen hoe dit in de praktijk gaat.

Donderdag 27 juni - De das - Henk van de Beek

Op de laatste avond voor de zomervakantie zal Henk ons meer vertellen over de das en ons ook trakteren op filmopnames die hij heeft gemaakt.

Vogelaarscontactdagen

20 april *Het Tusschenwater*
11 mei *Bestemming nog onbekend*
15 juni *Lauwersmeer*

Verslag excursie wisenten op Radio Kootwijk

Op de laatste inspiratieavond 29 november werd 'n mooie presentatie verzorgd over wisenten in het beschermde gebied bij Radio Kootwijk door de 'Stichting Wisenten op de Veluwe'. Dit was voor een aantal IVN-ers aanleiding zich aan te melden voor de fiets/wandel excursie op 27 december.

Na een lang kerstweekend was het dan zover en constateerden we dat de aanwezige groep van 13 (inclusief gidsen) voor bijna de helft uit Barneveldse IVN-ers bestond.

We startten om 10.00 vanaf vakantiepark Berkenhorst in Kootwijk op 'n leenfiets (4 km) naar het gebied van de wisenten, waar we onder deskundige leiding van gids Lenie vd Streek en co-gids Dirk het gebied inliepen. Het terrein was natuurlijk erg nat maar bleek ook zeer onregelmatig waarschijnlijk door de wilde en zware wisenten, de bewoners van dit gebied die samenleven met zwijnen, herten, reeën en wolven. Het is ook weer 'n bijzonder en mooi stuk Veluwe, waaronder ook het beschermde natuurgebied Gerritsfles valt.

Er is geen garantie vooraf dat we de wisenten vinden, de leider van de kudde heeft een gps-band om, zodat de gids wel kan inschatten in welk deel van het gebied er gezocht gaat worden. Bovendien is het van belang een afstand van 50 tot 100 m. in acht te nemen, het zijn en blijven wilde dieren die ook nog eens snel kunnen rennen.

De wisenten, ook wel Europese bizon genoemd, doen zich het hele jaar door te goed aan gras en andere planten, vooral in de winter wordt hun kostje aangevuld door schors van de bomen af te schrapen.... (zie foto's). Ook de Amerikaanse vogelkers staat op het menu van wisenten.

Een mannenlijf dat tot ruim 800 kg kan wegen heeft dagelijks veel voedsel tot zich te nemen om op gewicht te blijven en de jongere om te groeien.

We troffen aan het begin van de dag nog veel regen, aangekomen in het gebied werd en bleef het droog, en we hadden meer mazzel we liepen zo op de 6-delige kudde (waaronder de 'big leader', en ook 'n kalf) af, die zich langzaam onze richting op bewoog. Zeker een half uur lang hebben we van de indrukwekkende wilde en bijzondere beesten kunnen genieten. Gelukkig hadden we Willem met z'n fototoestel met telelens in onze gelederen, die het e.e.a. kon vastleggen (zie bijgaande foto's, collages). Toen de kudde op 100m. van onze groep was genaderd klonk daar het 'commando' van de gids, 'we gaan op de weg terug' de wisenten komen onze kant op, achteraf bleek de juiste beslissing, we zagen ze later de weg oversteken, waarop wij eerder stonden te genieten!

Naast de wisenten hadden we nog bijvangst in de vorm van mooie paddenstoelen, zwammen, korstmossen, 'n drol van een wolf of vos (Obs. gaf aan vos, grootte, vorm en sporen wijzen meer richting wolf) en opnieuw 'n prachtig zicht op Gerritsfles.

Terugrijden op de fiets door het gebied van Radio Kootwijk is zeker geen straf, met 'n geweldige ervaring op zak en goede foto's in het toestel!

Een stevige aanrader om 'n keer op deze excursie in te schrijven, ook bijzonder om dit in 'n ander en groener jaargetijde 'n keer over te doen! (<https://wisentopdeveluwe.nl>)

Verlag snertwandeling IVN Barneveld, 30-12-2023

Kunnen we de jaarlijkse snertwandeling al een goede traditie noemen?

Zaterdag 30 december was het weer zover....

Aart Mulder had de wandeling weer op zijn eigen wijze tot in de puntjes voorbereid en georganiseerd, met hulp van Jannie en Cor, die het opnieuw was gelukt de erwtensoep gesponsord te krijgen door de firma Struik.

Tot de organisatie behoorde ook 'n juist startpunt voor de excursie te vinden die tevens als geschikte locatie kan dienen om na de wandeling te kunnen genieten van warme erwtensoep. En dat vond Aart aan de Appelsestraat bij de familie van Vliet, die daar op een geweldige stek wonen, werken en genieten van landgoed Appel.

23 IVN-ers melden zich aan voor deze wandeling, en wat bleek de 'harde kern' had zich verzameld, oftewel de 'diehards' waren er.... Tijdens een wandeling van anderhalf uur vertelde Aart ons vooral veel over 'n stuk historie van het landgoed Appel.... en meer boerderijen in het gebied. Waarbij de vele anekdotes uit het verleden en de toenmalige gewoontes bijzonder en soms lachwekkend waren. Bovendien was het ook mooi dat onder de deelnemers van de wandeling IVN-ers waren die

als vrijwilliger actief zijn op het landgoed of anderszins konden aanvullen op de verhalen van Aart.

In de historie van Appel speelde Jonker Frits in de periode tot 1991 een heel belangrijke én dominante rol.... Deze rol heeft voor het landgoed veel goede dingen opgeleverd, mensen schoten daar wel eens bij in.....

De huidige eigenaar, de heer van Beuningen heeft hetzelfde warme hart voor het landgoed Appel en voert zijn visie en beleid wat milder uit... met goede resultaten.

Het terrein was op sommige plekken nauwelijks begaanbaar maar ook dat hoort bij de uitdaging van 'diehards' die op foto's zijn te herkennen....

Door de actieve inbreng van familie van Vliet was er al snel na terugkomst warme erwtensoep beschikbaar en werd er een kampvuurtje gemaakt, terwijl de deelnemers in de kapschuur aan tafels van hun soep konden genieten.

Met dank aan Aart, Jannie, Cor en familie van Vliet voor hun warme gastvrijheid kunnen we gerust stellen dat IVN 2023 met de snertwandeling goed heeft afgesloten!

Nieuwjaarswandeling

Mede door de snertwandeling in het oude jaar was er na de jaarwisseling duidelijke trek te merken in de Nieuwjaars wandeling.

Bij de voorproef/voorproeverij op 13 januari werd er al een menu met verschillende gangen opgediend en ook een oud gebruik in ere hersteld. Met een gezonde mix van 'oud-gediende' en 'versbakken' gidsen hebben we genoten van een levendige discussie. De één wist daarbij nog meer te vertellen dan de ander! Het onderdeel 'Gidsen voor gidsen' moet daarom beslist een blijvend onderdeel zijn van spijskaart van het IVN.

Dat belofde veel voor 20 januari en die verwachting werd niet beschaamd. Bij Bethabara stonden al 15 belangstellenden te wachten. Dat aantal verdubbelde aan de Lovinkweg, zodat we totaal met 30 mensen verdeeld over 2 groepen in tegenovergestelde richting aan de wandeling begonnen.

De excursie kreeg als motto mee: De strijd tegen het zand. Waar we nu alle moeite moeten doen om de zangverstuivingen in Kootwijk te behouden, hebben vorige generaties zich heel veel inspanningen getroost om het stuiven van het zand tot staan te brengen.

De bewoners van het gebied hadden niet veel zin om te investeren in dit gebied voor volgende generaties. Ze hadden zelf ternauwernood te eten! Burgemeester Nairac heeft zich daarom actief in deze strijd gemengd. De Zanderdennen, een soort windsingel met grove dennen van wel 170 jaar oud, zijn het resultaat van zijn inspanningen om het zand een halt toe te roepen.

Door het opheffen van de maalschappen (beheer van de gemeenschappelijke gronden), werd het mogelijk voor Staatsbosbeheer om 3 boerderijen en ca. 80 ha. grond in de buurt van Kootwijk aan te kopen: Klein Vogelenzang, Groot Vogelenzang en de Grote Hoef. Ze liggen in vorm van een driehoek over de Heetweg. Er was algemeen het besef dat er meer hout nodig was voor de bouw, voor brandstof in de kachel, voor de papierindustrie en de mijnbouw. Mensen met visie, zoals notaris mr. Schober, hebben de aanzet gegeven voor oprichting van Staatsbosbeheer. Daardoor is de aanplant van duizenden bomen mogelijk geworden.

Er werden zaden gebruikt om jonge boompjes te kweken en uit te planten. De zaadeest in Stroe (1912-1989) is een belangrijk middel geweest om de gewonnen zaden te drogen. De aanplant bestond vnl. uit grove den (belangrijk voor de mijnbouw). Maar direct bij het begin van onze wandeling hebben we de Douglaslaan tegenover de Lovinklaan bewonderd, de bomen zijn begin 1900 geplant en hebben nu een hoogte van ca. 35 m. Ze zijn veel beter gegroeid dan de grove dennen op andere plekken omdat ze in de vruchtbare (voormalige) landbouwgrond van de 3 boerderijen staan. Ook de grote zilverspar, de hemlockspar en de westerse levensboom is hier aangeplant.

Over een geasfalteerd (we weten nu waarom) bospad lopen we richting de uitkijktoren aan de rand van het Kootwijkerzand. Na verloop van tijd nemen we het pad langs de weg en merken dat er ook in januari nog prachtige dingen te ontdekken zijn als je er maar oog voor hebt: de oranje oesterzwam.

Het hoofdgerech van de middag strekt zich even later voor ons uit: Het Kootwijkerzand. Het uitzicht, mede doordat de zon zich laat zien, is adembenemend mooi.

We ontdekken de mossen die er voor zorgen dat het zand wordt afgedekt en geen kans meer krijgt om te stuiven. De oorzaak daarvoor is naar alle waarschijnlijkheid de hoge concentratie stikstof van de bedrijven in de Gelderse Vallei. De grove den kan zich dankzij zijn penwortel goed handhaven in dit landschap. En midden in dit mooie gebied staat ook een jeneverbes. Omdat we geen bessen ontdekken is het waarschijnlijk een mannelijk exemplaar.

Dwergviltkruid (Vaatplant)

Rood bekermos (Korstmos)

Deelnemers met oog voor detail ontdekken even later het piepkleine dwergviltkruid en het rood bekertjesmos tussen de sneeuwresten.

Daarna bereiken we de Zanderdennen met bomen die al royaal tweemaal de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Het eerste ingrediënt van ons nagerecht ligt ons wat zwaar op de maag. Twee heuse trams van de R.T.M. (Rotterdamse Tramweg Maatschappij) dienend als vakantieverblijf voor mensen uit de Maasstad. Hoe is het mogelijk!?

Ook van het tweede onderdeel van het nagerecht hadden we meer verwacht. Na de natuurcamping 'de Zanderdennen' komen we langs de schuren van Staatsbosbeheer bij Groot Vogelenzang weer op de Lovinklaan. De verschillende soorten spechten en het grof wild die gewoonlijk op en naast deze weg voorkomen, horen of zien we deze middag helaas niet.

Aart Mulder & Dirk van de Streek

Toestemming Gebiedseigenaar

Graag wil de activiteitencommissie jullie aandacht vragen voor het vragen om toestemming. Het betreft informatie voor iedereen die een wandeling/activiteit gaat gidsen dit jaar.

Gelukkig hebben we nog veel enthousiaste gidsen die ook dit jaar weer wandelingen willen verzorgen voor natuurliefhebbers. Zo langzamerhand druppelen de aanmeldingen binnen, waarvoor hartelijk dank! Voorlopig kunnen er nog veel meer bij dus heb je een idee voor een wandeling of een activiteit aarzel niet

langer, want het is zo ontzettend leuk om te doen en wij zijn er erg blij mee. Hoe kort of lang de wandeling ook duurt, al gids je er maar 1 per jaar of misschien wel 10, iedereen die een leuke wandeling wil doen is van harte welkom. Uiteraard mag je ook gerust met z'n tweeën gidsen, nog gezelliger!

Als je besluit een wandeling te geven willen we je vragen om ruim vooraf telefonisch contact op te nemen met de betreffende gebiedseigenaar.

Dit kan Staatsbosbeheer zijn, Natuurmonumenten of Geldersch landschap of een particuliere eigenaar. In 2024 zijn de regels omtrent (recreatief) gebruik van bosgebieden veranderd. Overal zien we nu aangepaste borden waarop je wordt verzocht contact op te nemen wanneer je een activiteit organiseert.

IVN Nederland heeft geen landelijke afspraken met grote Natuurorganisaties en het hangt dus van de goede wil af van de eigenaar/boswachter/beheerder. Dus trek de stoute schoenen aan, bel, met een vriendelijke lach komen we vast heel ver om zonder vergoedingen, maar met toestemming wandelingen te kunnen geven. Heb je hierbij hulp nodig dan mag je de activiteitencommissie hierom vragen, dan zullen zij hun best doen je te helpen.

Contactpersoon: Saskia van Heusden 06 5115 2701

(activiteiten@ivn-barneveld.nl)

Werkochtend Natuurbeheer IVN Barneveld

Op 9 December 2023 hebben wij als natuurwerkgroep gewerkt op een nieuw gedeelte van ca 8 ha. naast "de nieuwe Veluwe" van Diederick Huizinga en een gedreven team van natuurliefhebbers, aan de Hunnenweg in Voorthuizen.

Het gebied "de Zevenbergjes" wordt, nu het nog een stuk landbouwgrond is, omgevormd voor een groot open boslandschap met volwassen bomen en struvelen van inheemse soorten als Meidoorn, Kardinaalsmuts en Hazelaar. Het wordt een nieuw natuurgebied.

Dit nieuwe gedeelte ligt schuin tegenover het al bestaande gedeelte van "de nieuwe Veluwe", waar we al jaren hele mooie dingen voor de natuur gedaan hebben en ook nog steeds doen.

Van oorsprong ligt er op "de Zevenbergjes" ook een groot ven van zo'n 0,5 hectare, dat zal worden hersteld aan de hand van lokale kennis, foto's en bodemonderzoek.

Het is een plek waar Veluws water van nature omhoog kwam en waar oude veenlagen zijn.

De nauwe ingang vanaf de Hunnenweg zal verbreed worden door enkele chalets/caravans te verplaatsen naar het gedeelte wat tussen het ven en de Zevenbergjesweg is gelegen.

Aan de linkerkant is een gedeelte waarin een 3-tal Tiny-huisjes zullen geplaatst worden, met daarbij een zelfvoorzienende groentetuin en fruitbomen.

We zijn begonnen met het weghalen van de hogere afrasteringen om en in het terrein om zo het grotere roodwild al toegang te geven. De onderste afrastering van grof gaas zal blijven staan om, op dit moment, de wilde zwijnen er buiten te

houden. Als natuurgroep hebben we samen het verschil gemaakt door het helpen met het verplanten van grote volwassen bomen en het verwijderen van rasters voor een mooie mantelzoomvegetatie.

*Vriendelijke groet,
Job Lubbersen*

Knoppen

Hallo natuurvriendjes,

Kom ik van de week de keuken in, staat daar Robinia in een jurk met wel tien kleuren groen. Appeltjesgroen, spinaziegroen, pijn aan je ogen groen en zo kan ik nog wel even doorgaan. “Kijk niet zo raar Bram”, zei ze. “Het is feest in de natuur. De lente komt er aan en dit is mijn feestjurk. Kijk maar, alle kleuren groen van de nieuwe blaadjes zijn gebruikt. Schrijf daar maar eens een stukje over.” Een stukje? Maar dan moet ik toch eerst vertellen waarom er ieder jaar weer nieuwe blaadjes aan de bomen komen? “Tuurlijk” zei ze en als een boomblaadje fladderde ze het huis uit.

Kom natuurvriendjes, laat ik dan maar bij de knoppen beginnen.

Bij een Kastanjeboom kun je de knoppen heel mooi zien. Ze zijn groot, rood van kleur en ook een beetje plakkerig. Voel er maar eens aan met je vingers. Als het net zo plakt als stroop op je pannenkoek, dan is het echt bijna lente. Dat plakken, die kleverigheid komt door de sapstromen binnen de Kastanjeboom.

Een boom moet namelijk net zoals jij en ik eten en drinken, want anders gaat hij dood. Dat eten en drinken doet hij door met zijn wortels water op te zuigen uit de aarde. Binnen in een boom zitten allemaal hele kleine buisjes. Een boom zuigt zo hard, dat het water helemaal tot boven in de blaadjes komt. Het is net als met zo'n koude milkshake. Als je heel hard aan je rietje zuigt, dan voel je de kou tot in je haren.

In de zomer schijnt de zon op alle boomblaadjes. Net als bij ons gaat een boom dan zweten. Eigenlijk heet dat verdampen en hierdoor gaat het water uit de blaadjes de lucht in. Een grote beuk kan op één dag zo wel 200 liter water verliezen. Bomen moeten dus iedere dag heel veel drinken, maar in de winter gaat dat door de kou erg moeilijk. Wanneer ze door hun blaadjes toch nog water zouden verliezen, dan drogen ze helemaal uit. Daarom verliezen bomen en struiken in de herfst al hun blaadjes. Gelukkig niet alle bomen en struiken, want anders hadden we allemaal een kale kerstboom. Waarom de ene boom wel en de andere niet, vertel ik weer een andere keer.

Als het blad valt, dan zit op zijn oude plekje alweer het begin van een nieuw blad. In de winter nog lekker warm in z'n knopje, maar in de lente floept hij er helemaal uit. Mooi hè, allemaal groene fladderende feestjurkjes.

Groetjes van Bram Boswachter

Lijsters

Nu de wintergasten wel weer verdwenen zijn komen twee andere soorten lijsters aan bod; en wel de Merel en de Beflijster.

De meest algemene; de Merel. Tegenwoordig een veel geziene tuinvogel, maar volgens mijn opa vroeger een schuwe bosvogel en de nog steeds schuwe Beflijster. Een trekvogel die jaarlijks tijdens de trek regelmatig in Nederland te zien is!

De merel kennen we natuurlijk allemaal; die is zowat in elke tuin te vinden en dat niet alleen bij ons maar in heel Europa; Turkije en de vruchtbare plekken in Noord Afrika. Het is zelfs de meest voorkomende broedvogel! De merel heeft een groot aanpassingsvermogen en in veel delen van de wereld hebben merels zich aan een stedelijke omgeving aangepast. Daar deze merels aanzienlijk minder schuw zijn dan soortgenoten in een natuurlijke habitat, wordt vaak onderscheid gemaakt tussen 'stadsmerels' en 'bosmerels'.

Zoals je hierboven kunt zien verschillen mannetjes en vrouwtjes duidelijk van elkaar. De jongen lijken sterk op hun moeder; alleen piept er hier en daar nog wat dons tevoorschijn en zijn ze ook op de rug gespikkeld. Het zijn nestblijvers en ze worden druk gevoerd door hun ouders. Dus als je een merel met een snavel vol wormen ziet vliegen weet je dat er een nest met jongen in de buurt is.

De volwassen merels lusten ze zelf ook graag maar ook fruit is niet veilig voor ze. Dus als je zelf aardbeien of bessen; of zelfs druiven voor je zelf wilt plukken moet je ze goed beschermen, anders zijn ze je voor. En zorgen dat ze niet verstrikt raken in de netten. En verder eten ze insecten en slakken. Ze hebben soms wel drie nesten in een jaar; maar veel van hun jongen komen om door rovers zoals de sperwer en de kat; of die lieve poes van je!

Ze hebben een vrij grote, spitse snavel, die perfect aangepast is aan het eten van zaden en groter voedsel. Deze snavelvorm komt voor bij talrijke andere vogels van gemiddelde grootte. De scherpte maakt het mogelijk kleine deeltjes op te pikken, maar de lengte laat ook het verorberen van groter voedsel toe. Merels stoten na het eten soms braakballen met daarin onverteerde zaden uit. Zaden

van gegeten bessen kunnen kilometers verderop worden gedeponeerd. De vogel heeft zo een aandeel in de verspreiding van planten.

De merel is een uitbundige zanger en zingt vaak vanaf een hoog punt, zoals een boomtop of dakrand. Het mannetje zingt vanaf februari, vooral 's morgens en 's avonds. De zang is een vol, aangenaam, melancholisch muzikaal lied met vele variaties, dat vaak eindigt in zachte, krassende geluiden. Merels zijn net als spreeuwen goede imitatoren. Er zijn merels die de ringtone van een telefoon overnemen. Het onnatuurlijke geluid schalt in dat geval door een hele buurt tot ergernis van veel mensen. Merels die in de buurt van een sportveld wonen kunnen het fluitsignaal overnemen. Het merelmannetje zingt het meest als zijn vrouwtje op de eieren zit. De zanglijster heeft een meer herhalende en driftige zang en de grote lijster zingt luid en bellend.

En nu naar zijn neefje de Beflijster: die trekt hier in kleine aantallen vooral in april door; in de herfst wie hij minder waargenomen. De grootste kans om een beflijster te zien, is tijdens de voorjaars trek; dan verblijven honderden vogels op de Waddeneilanden en elders in het land, meestal in kleine groepjes. Beflijsters houden zich ook op in groepen van andere doortrekkende lijsterachtigen, zoals koperwieken en kramsvogels.

't Is net een merel zoals je ziet; maar dan met een wit slabbetje om en wat kleiner. Op de borst hebben de veren lichte randen, daardoor lijkt het of de borst 'geschubd' is. Het vrouwtje is bruin gekleurd en op de borst neigt de kleur naar lichtgrijs. Ze heeft een wat vagere bef dan het mannetje. Onvolwassen vogels hebben geen witte bef, maar alleen lichte spikkels. Maar let op: ook bij merels komt soms een wat lichter stukje in de keel voor. Maar een Beflijster tref je zelden of nooit in de bewoonde wereld aan!

Ze broeden in bergachtige streken zoals de Schotse hooglanden, Scandinavië, de Alpen, Pyreneeën en de Kaukasus en overwinteren rond de Middellandse zee.

De beflijster voedt zich met weekdieren, bessen, insecten en hun larven, maar hoog op het menu staan ook regenwormen.

Wim Geelhoed

Vogelen Tussenwater op 20 april

Als vogelwerkgroep proberen we voor de vogelaarscontactdagen elk jaar wel een nieuw gebied te bezoeken. In ruim 15 jaar zijn we ca 120 keer op pad geweest en hebben we zo'n 60 gebieden bezocht. Het wordt daarom wel steeds lastiger om weer een nieuw gebied te vinden.

Gelukkig staan de ontwikkelingen wat natuur betreft niet stil. Hierbij spelen de ontwikkeling van ecologische zones, waterberging en drinkwaterwinning vaak een grote rol.

Zo ook bij het Tussenwater. Een voor ons nieuw gebied dat we dit keer gaan ontdekken.

Het is altijd weer fantastisch om te zien dat de mens alleen waar de juiste omstandigheden hoeft te scheppen en de natuur daarna vanzelf zijn gang gaat. Door oude zaadbanken en door water en wind vers aangevoerd zaad ontwikkelt zich al snel een mooi natuurgebied.

De nieuwe natuurgebieden bestaan in het begin nog vaak deels uit strandjes en slikken.

Deze worden al gauw ontdekt door de ontdekkingsreizigers bij de vogels: de pionierssoorten, zoals de kleine plevier. Ook trekvogels bezoeken dit gebied op hoge poten. Het betreft hier dan geen opgewonden emotie, maar een fysieke eigenschap die handig is bij het zoeken naar voedsel in waterrijke gebieden. Het zijn o.a. deze steltlopers die wij op onze bezoeken zo graag waarnemen. Diverse soorten broeden niet in Nederland en zijn op doortrek tijdens ons bezoek. Een mooie gelegenheid om deze ook in ons mooie landje te bewonderen!

Het gebied is ontwikkeld in 2019, waardoor de vogels al ruim de tijd hebben gehad om het gebied te ontdekken. Dit heeft er o.a. toe geleid dat in 2023 maar liefst 24 steltkluten paartjes het aantrekkelijk vonden om hier voor nageslacht te zorgen!

De steltkluut is een uitzonderlijke steltloper met bizar lange poten en erg mooi om te zien. Een zeldzame vogel die die status inmiddels hard aan het ontgroeien is en steeds vaker in ons land broedt en altijd op ons verlanglijstje staat.

Uit een inventarisatie op waarneming.nl blijkt dat we tijdens ons bezoek kans hebben om maar liefst 77 soorten waar te nemen. Dat is n.l. het aantal soorten dat vorig jaar in deze periode is waargenomen.

We denken daarbij, naast de steltkluut, aan steltlopers als kemphaan, witgat, bosruiter, zwarte ruiter, groenpootruiter en regenwulp. Aan spannende duikers als geoorde fuut, sierlijke meeuwen als de dwergmeeuw en zwartkopmeeuw, elegante sterns als zwarte stern en de zeldzame witwangstern, prachtige eenden als zomertaling en wintertaling. Ook de zangvogels zullen niet aan onze aandacht ontsnappen.

Kortom: het wordt een spannende dag! Gaan we de genoemde vogels ook allemaal zien? Het opwindende aan vogelen is dat je dat nooit zeker weet! Wij kunnen alleen de kansen zo groot mogelijk maken en dat hebben we hier zeker gedaan!

Alle geïnteresseerde vogelaars van IVN Barneveld zijn welkom. Begin je pas net met vogelen? Dat is geen enkel probleem. Dit is geen excursie, maar doel is wel o.a. om van elkaar te leren en vragen staat vrij!. Het bezit van verrekijker is een absolute vereiste. Het IVN heeft een eigen telescoop die ook gebruikt kan worden door degenen die het bezit ervan nog moeten missen.

We gaan voor een halve dag. We vertrekken om 5.00u van de Vetkamp en zijn om 13.00u weer terug.

Wil je nog langer vogelen? Laat dat dan even weten, dan kijken we of dat te regelen is.

De kosten zijn ca. 25,- pp en kunnen variëren, afhankelijk van het aantal deelnemers.

Wil je rijden? Laat dat ook even weten.

Een hartelijke groet van Marco en Daan

Opgeven kan bij Daan (akuiper@solcon.nl) tot en met woensdag 17 april.

Adresgegevens

IVN Barneveld, Stationsweg 2c, 3771 VN Barneveld

André van de Burgwal, voorzitter

voorzitter@ivn-barneveld.nl

06-1121 4973

Sylvia van den Hazel, secretaris

secretaris@ivn-barneveld.nl

06-2483 4774

Hans Uittenhout, penningmeester

penningmeester@ivn-barneveld.nl

Reknr: NL71 RABO 0385.5616.52

t.n.v. IVN Barneveld

Sylvia van den Hazel, contact werkgroepen

werkgroepen@ivn-barneveld.nl

André van de Burgwal, PR & Publieksactiviteiten

voorzitter@ivn-barneveld.nl

Saskia van Heusden, algemeen bestuurslid

Commissies

PR / Communicatie / Pers:

Gerald Kersjes

pr@ivn-barneveld.nl

Activiteiten:

Saskia van Heusden

Werkgroepen

Algemene vogelwerkgroep:

Daan Kuiper

0342-417 810

Natuurbeheer:

Job Lubbersen

06-1510 4497

Natuurfotografie:

Alie van den Brandhof

06-3081 5032

Natuurtuin Mevrouws Hofje:

Cees Klomp

06-4032 3795

Planten:

Wim Geelhoed

06-3076 3750

PR & Publieksactiviteiten:

André van de Burgwal

06-1121 4973

Redactie Natuurlijkerwijze:

Wim Geelhoed

06-3076 3750

Scholen Barneveld:

Margreet Rouwenhorst

06-4564 5875

Steenuilen:

Paul Derksen

0342-415 103

Kerkuilen:

Jan van den Heuvel

0342-473 672

Vlinders:

René de Graaff

06-4558 0623

Vogels Barneveld:

Piet Boer

0342-417 393

Vogels Garderen/Kootwijk/Erica:

Aart Mulder

0342-478 688

Vogelinventarisaties:

Daan Kuiper

0342-417 810

Webmaster www.ivn/barneveld:

André van de Burgwal

06-1121 4973

Administratie

leden & donateurs:

Hans Uittenhout

06-4044 6104

penningmeester@ivn-barneveld.nl

Afz.: redactie@ivn-barneveld.nl

Buitenactiviteiten IVN Barneveld - Lente 2024

Zaterdag 30 maart	Voorjaarswandeling 't Sol
Zaterdag 20 april	Vogelen in Het Tusschenwater
Zaterdag 20 april	Voorjaarswandeling het Paradijs
Zaterdag 11 mei	Vogelen Bestemming nog onbekend
Zaterdag 15 juni	Vogelen rond Lauwersmeer

Voor verdere informatie over excursies en wandelingen verwijzen we u naar de komende nieuwsbrieven

Kopij: de redactie ontvangt uw bijdrage voor het volgende nummer graag voor 15 mei 2024 via e-mail: redactie@ivn-barneveld.nl

**"Mooie wijnen,
passend advies
en goede service."**

NIX18

Welkom
in onze
winkel!

We zijn weer
open aan de
Amersfoortsestraat 65!

Scapje
route

Wijnwinkel
BARNEVELD

Proef de smaak van kwaliteit!

0342 - 490060 | wijnwinkelbarneveld.nl